

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 21C/6/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5711200199
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Pagáč
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2013:5711200199.13

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Sudca Okresného súdu Martin JUDr. Dušan Pagáč v právnej veci navrhovateľa: V. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. V. XXXX/XX, XXX XX Y. Y., vedľajší účastník na strane navrhovateľa: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, IČO: 421766778, so sídlom ul. Važecká č. 16, 080 05 Prešov, proti odporcovi: Home Credit Slovakia, a.s., IČO: 36234176, so sídlom ul. Teplická č. 7434/147, 921 22 Piešťany, právne zastúpený spoločnosťou In Medias Res, s.r.o., ul. Františkánska č. 22, 917 01 Trnava, v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia 1 951,98 € a o náhradu nemajetkovej ujmy 600,- €, takto

rozhodol:

- I. Návrh navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.912,11 € sa zamieťa.
- II. Návrh navrhovateľa na zaplatenie finančného zadostučinenia vo výške 600,- € sa zamieťa.
- III. O trovách konania súd rozhodne osobitne.

odôvodnenie:

Návrhom na začatie konania, ktorý bol súdu doručený dňa 12.01.2011, navrhovateľ uplatnil právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1 951,98 €. Tvrdil, že na základe úverovej zmluvy zo dňa 27.06.2003, ktorú uzavrel s odporcom, vyčerpal peňažné prostriedky vo výške 995,82 € a za poskytnutie týchto peňažných prostriedkov zaplatil celkove sumu 2 948,80 €. Žiadal, aby mu odporca rozdiel medzi týmito dvoma sumami vo výške 1 951,98 € vydal ako bezdôvodné obohatenie, pretože zmluva o úvere bola neplatná z dôvodu veľkého množstva neprijateľných zmluvných podmienok a mnohých klamlivých praktík a neobsahovala údaj o výške úroku za poskytnutie úveru a ani ročnú percentuálnu mieru nákladov.

Navrhovateľ si na základe § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa uplatnil aj právo na primerané finančné zadostučinenie, pretože jeho práva ako spotrebiteľa boli hrubým spôsobom porušené. Argumentoval tým, že odporca porušil jeho práva a riadne ho neinformoval o cene poskytovanej peňažnej služby (§ 12 Zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa) a vystavil ho značnému stresu, pretože neustále od neho požadoval platby, ktoré mu nepatrili. Podľa navrhovateľa odporca nemal právo na zaplatenie úrokov za poskytnutie úveru a ani úrokov z omeškania, pretože úverová zmluva bola neplatná. Navrhovateľ ďalej uviedol, že odporca práva a povinnosti z úverovej zmluvy postúpil na spoločnosť so sídlom na Britských Panenských ostrovoch v Karibskom mori, čo mu podstatne sťažilo a znemožnilo uplatnenie svojich práv. Uviedol, že jeho zamestnávateľ Ž. N. V., mu vykonával zrážky z jeho mzdy na základe neplatnej úverovej zmluvy a neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy. Časť týchto zrážok zamestnávateľ vykonával, aj keď na ne odporca právo nemal. Takýto postup považoval navrhovateľ za nemorálny.

Odporca sa k návrhu na začatie konania vyjadril podaním zo dňa 26.04.2011, v ktorom uviedol, že v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia nie je pasívne legitimovaný, pretože pohľadávku zo spornej úverovej zmluvy postúpil na iný subjekt, a to už v roku 2004. Uviedol, že úverové podmienky, ktoré sú súčasťou zmluvy o úvere obsahujú úroky a poplatky, ktoré sa navrhovateľ zaviazal platiť. Povinnosť uvádzať v úverovej zmluve ročnú percentuálnu mieru nákladov vznikla až na základe Zákona č. 568/2007, ktorý nadobudol účinnosť 01.01.2008. Odporca poukázal aj na to, že dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorú účastníci uzatvorili podľa

§ 551 Občianskeho zákonníka, bola uzatvorená v súlade s právom, a preto ju nie je možné považovať za neplatnú. Podľa odporcu uzatvorenie takejto dohody nespôsobilo značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Odporca sa ďalej vyjadril k dohodnutým platobným podmienkam v súvislosti s používaním variabilného symbolu, k dohodnutým povinnostiam na vrátenie preplatku, ako aj k podmienkam predčasného splatenia úveru spotrebiteľom. Žiadal, aby súd návrh na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol, pretože takýto nárok navrhovateľ nepreukázal a namietal aj premlčanie tohto práva. Zároveň žiadal, aby súd zamietol aj uplatnený nárok na zaplatenie finančného zadosťučinenia, pretože navrhovateľ dostatočným spôsobom tento nárok nepreukázal.

Rozsudkom č.k. 21C/6/2011 zo dňa 13.03.2012 súd určil, že sporná úverová zmluva o poskytnutí úveru č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 27.06.2003, uzavretá medzi účastníkmi, je neplatná. Návrh, ktorým navrhovateľ žiadal o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.951,98 € súd zamietol, a odporcovi priznal právo na zaplatenie finančného zadosťučinenia v rozsahu 300,- €. Návrh navrhovateľa na finančné zadosťučinenie v rozsahu 300,- € zamietol.

Krajský súd uznesením č.k. 8Co/306/2012-387 zo dňa 25.03.2013, rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd nemohol určiť samostatným výrokom neplatnosť spornej úverovej zmluvy bez toho, aby bol takýto nárok navrhovateľom uplatnený, aj keď takýto nárok navrhovateľa vyplýva z obsahu jeho návrhu na začatie konania. Platnosť spornej zmluvy mal súd posudzovať len ako otázku predbežnú, a preto súd v napadnutom rozsudku prisúdil navrhovateľovi viac, než ako sa on domáhal. Krajský súd ďalej uviedol, že odôvodnenie zrušeného rozsudku v časti, ktorým súd priznal navrhovateľovi nemajetkovú ujmu nie je v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p.. Podľa krajského súdu mal okresný súd posúdiť, či bezdôvodné obohatenie nezískal odporca úmyselne vo väzbe na plynutie desaťročnej premlčacej doby (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov a listinami založenými v spise.

Účastníci dňa 27.06.2003 uzatvorili úverovú zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru a vydaní a používaní platobnej karty. V zmluve dohodli výšku úverového rámca 995,81€ s tým, že navrhovateľ bude poskytnutý úver splácať mesačne sumou 39,83 €.

Podľa výpisov z účtovnej evidencie odporcu, navrhovateľ vyčerpal dohodnutý úverový rámec vo výške 1 082,14 €. Navrhovateľ v návrhu na začatie konania uviedol, že úver čerpal vo výške 995,82 € tak, ako bol dohodnutý. Podľa účtovnej evidencie navrhovateľ zaplatil odporcovi celkovo sumu 278,82 €. Do tejto sumy navrhovateľ nezahrnul úhradu poplatku za výber z bankomatu, mesačný poplatok za vedenie účtu, sankčné úroky, zmluvnú pokutu, ani úroky. Navrhovateľ zaplatil odporcovi sedem dohodnutých splátok, pričom prvú splátku zaplatil dňa 14.08.2003 a poslednú dňa 27.05.2004. Po uvedenom dátume navrhovateľ svoj záväzok z úverovej zmluvy prestal plniť. Tieto skutočnosti neboli medzi účastníkmi sporné.

Odporca dňa 10.07.2002 uzatvoril s Č. K. N., rámcovú poisťovňu zmluvu č. XXXXXXXX-XX o poistení úverov. Predmetom poistenia bol aj sporný úver medzi účastníkmi. Podľa tejto zmluvy sa poistenie vzťahuje na zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zmluvy o revolvingovom úvere uzatvorené medzi poisteným a dlžníkom z úveru. Podľa tejto zmluvy poisťovňou vznik majetkovej ujmy odporcu, ku ktorej došlo v dôsledku neplnenia záväzkov dlžníkom zo zmluvy o úvere. Navrhovateľ si záväzok zo spornej úverovej zmluvy (vrátiť poskytnutú sumu 995,82 €) neplnil, a preto odporca uplatnil voči poisťovni právo na poistné plnenie na základe poisťovnej zmluvy a poisťovňa mu zaplatila namiesto navrhovateľa dlh zo spornej úverovej zmluvy vo výške 35 915,67 Sk (1 192,18 €), a to dňa 23.09.2004. Podľa dohody uvedenej v článku 12.4. poisťovnej zmluvy, vyplatením poistného plnenia prechádzajú všetky práva a povinnosti z poisťovnej zmluvy o úvere na poisťovňu. Veriteľ (v tomto spore odporca)

ako postupiteľ sa zaviazal, že o postúpení upovedomí dlžníka (v tomto spore navrhovateľa). Keďže poistné plnenie bolo odporcovi poukázané dňa 23.09.2004, týmto dňom sa stala vlastníkom spornej pohľadávky Č. K. N., M.. N.. Listom zo dňa 19.12.2005 odporca, a zároveň aj Č. K. N., M.. N.., oznámila navrhovateľovi, že dňa 16.09.2004 bola pohľadávka odporcu voči navrhovateľovi vo výške 35 915,67 Sk postúpená na Č. K. N., M.. N... Poistovňa túto pohľadávku postúpila dňa 07.12.2005 v plnom rozsahu na spoločnosť DEPTINVEST LIMITED, registračné číslo 609191 so sídlom Pasea Estate, Road Town, Tortola, British Virgin Islands. V tomto liste bol navrhovateľ žiadaný, aby všetky plnenia zo spornej úverovej zmluvy posielal na účet nového veriteľa, číslo účtu XXXXXXXXXX/XXXX. Oznámenie o postúpení pohľadávky navrhovateľovi doručila aj spoločnosť APS Slovakia, a.s., a to listom zo dňa 19.12.2005. V tomto liste navrhovateľovi oznámila číslo účtu a variabilný symbol pre platby na dlh z úverovej zmluvy. Podľa tohto oznámenia dlh navrhovateľa ku dňu 14.11.2005 bol 35 915,67 Sk. Týmto listom spoločnosť oznámila navrhovateľovi, že bola poverená správou a vymáhaním spornej pohľadávky. Listom zo dňa 07.04.2008 správca spornej pohľadávky, spoločnosť APS Slovakia, a. s., oznámila zamestnávateľovi navrhovateľa Ž. N. V., že spravuje pohľadávku spoločnosti DEPTINVEST LIMITED z úverovej zmluvy číslo XXXXXXXXXX, ktorú pôvodne uzatvorila spoločnosť Home Credit Slovakia, a. s., s navrhovateľom. V liste informovala o postúpení tejto pohľadávky, ktorá ku dňu 07.04.2008 predstavovala sumu 57 973,80 Sk. V prílohe tohto listu spravujúca spoločnosť predložila dohodu o zrážkach zo mzdy a oznámenie o postúpení pohľadávky zo dňa 19.12.2005. Navrhovateľ vypovedal, že oznámenie o postúpení pohľadávok zo dňa 19.12.2005, ktoré podpísal odporca a Č. K. - N., M..N.. mu bolo doručené prostredníctvom jeho zamestnávateľa Ž. N., a to až koncom roku 2009. Zamestnávateľ navrhovateľa Ž. N. V., na základe tejto dohody o zrážkach zo mzdy, zrazil zo mzdy navrhovateľa celkovo sumu 2 629,11 € a poukázal ju na účet spravujúcej spoločnosti APS Slovakia, a. s., číslo 255045913/7500.

Prvá splátka dlhu z úveru zo spornej úverovej zmluvy bola prostredníctvom zamestnávateľa navrhovateľa - Ž. N. zaslaná na účet nového majiteľa pohľadávky spoločnosti DEPTINVEST LIMITED, vedený v Č.D. Q. G., M..N., číslo účtu: XXXXXXX/XX/XXXX, a to dňa 12.05.2008. Posledná z celkových 33 splátok vo výške 79,67 € bola poukázaná na účet nového majiteľa pohľadávky dňa 12.01.2011. Z uvedeného vyplýva, že ak sa niekto bezdôvodne obohatil na úkor navrhovateľa, nebol to odporca, ale spoločnosť DEPTINVEST LIMITED. Pretože sporná úverová zmluva je bezúročná a bez poplatkov (bola uzatvorená v rozpore s ustanoveniami Zákona o spotrebiteľských úveroch), vzniklo navrhovateľovi voči spoločnosti DEPTINVEST LIMITED právo na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške zaplatených úrokov za poskytnutie úveru a iných poplatkov uplatňovaných na základe spornej úverovej zmluvy. Právo spoločnosti DEPTINVEST LIMITED vymáhať voči navrhovateľovi právo na vrátenie neuhradenej časti istiny úveru 717,- € ostalo zachované (995,28 € mínus 278,82 € = 717,- €).

Časť dlhu zo spornej úverovej zmluvy splnil navrhovateľ priamo odporcovi vo výške 278,82 € a prostredníctvom svojho zamestnávateľa zaplatil na účet APS Slovakia, a. s., a to v prospech spoločnosti DEPTINVEST LIMITED sumu 2 629,11 €, celkovo teda na dlh z úverovej zmluvy navrhovateľ zaplatil sumu 2 907,93 €. Podľa účtovnej evidencie navrhovateľ čerpal úver vo výške 1 082,14 €. Rozdiel medzi celkovo zaplatenou sumou 2 907,93 € a sumou poskytnutého úveru 1 082,14 € predstavuje sumu 1 825,79 €. Navrhovateľ tvrdil, že úver čerpal len vo výške 995,82 € a rozdiel medzi celkovo zaplatenou sumou 2 907,93 € a touto sumou predstavuje sumu 1 912,11 €. V návrhu na začatie konania pôvodne žiadal vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.951,98 €. Tento návrh v časti o zaplatenie 39,87 € vzal so súhlasom odporcu späť a žiadal konanie zastaviť. Následne súd konanie o zaplatenie tejto sumy uznesením Okresného súdu Martin č.k. 21C/6/2011-423 zo dňa 07.02.2012 zastavil. Navrhovateľ žiadal, aby mu súd sumu 1.912,11 € priznal na základe bezdôvodného obohatenia a tvrdil, že sporná úverová zmluva je neplatná, pretože obsahuje veľké množstvo neprijateľných podmienok. Sumu, ktorú navrhovateľ zaplatil na dlh z úveru vo výške 995,82 €, považoval za opodstatnenú a rozdiel 1 912,11 € požadoval za bezdôvodné obohatenie. Táto suma predstavovala rôzne úroky, poplatky a pokuty, na ktoré odporcovi na základe neplatnej úverovej zmluvy právo nevzniklo.

V čase, keď účastníci uzatvorili spornú zmluvu o spotrebiteľskom úvere zo dňa 27.06.2003, platil na Slovensku Zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

Podľa § 2 písm. a) tohto zákona, spotrebiteľským úverom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky úveru, alebo k inej právnej forme.

Podľa § 2 písm. b) Zákona o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona, veriteľom je fyzická osoba, alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci podnikania.

Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel, ako na výkon zamestnania, povolania, alebo podnikania.

Podľa § 4 ods. 2 písm. c/, g/ citovaného zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere, okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 43 Občianskeho zákonníka, obsahuje okrem iného cenu tovaru, alebo poskytnutej služby (úrok za poskytnutie úveru) a ročnú percentuálnu mieru nákladov. Ak ročná percentuálna miera nákladov v úverovej zmluve nie je uvedená, považuje sa spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa § 4 ods. 4 citovaného zákona, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje cenu poskytovanej služby, teda výšku úroku za poskytnutie úveru, nemôže veriteľ, teda poskytovateľ úveru požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

Bolo preukázané, a medzi účastníkmi to nebolo sporené, že úverová zmluva neobsahuje údaj o cene poskytovanej finančnej službe (úrok za poskytnutie úveru). Z tohto dôvodu nemôže odporca požadovať od navrhovateľa úroky, alebo iné poplatky, pretože nie sú v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedené (§ 4 ods. 2 písm. c/, § 4 ods. 4 Zákona o spotrebiteľských úveroch).

Podľa citovaného ustanovenia § 4 súd určuje, že sporný spotrebiteľský úver, ktorý vznikol medzi účastníkmi na základe úverovej zmluvy zo dňa 27.06.2003, sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Z týchto dôvodov je predbežné rozhodovanie o tom, že celá sporná zmluva je neplatná, nadbytočné a pre rozhodnutie o nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nemá žiadny praktický význam, a na takéto rozhodnutie nie je daný naliehavý právny záujem.

Navrhovateľovi voči odporcovi právo na vydanie bezdôvodného obohatenia nevzniklo, a to z viacerých dôvodov.

Odporca svoju pohľadávku zo spornej úverovej zmluvy dňa 23.09.2004 postúpil na Č. K., M..N... Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, môže veriteľ postúpiť svoju pohľadávku len ak to pripúšťa osobitný predpis, t.j. Občiansky zákonník. Podľa § 524 ods. 1 Občianskeho zákonníka, veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené (právo zo zabezpečenia záväzku). Možnosť postúpiť pohľadávku zo spotrebiteľského úveru pripúšťal aj zákon o spotrebiteľských úveroch. V danom prípade k postúpeniu pohľadávky zo spornej úverovej zmluvy došlo preto, že navrhovateľ si neplnil záväzky z úverovej zmluvy. V dôsledku neplnenia záväzkov zo strany odporcu došlo k poistnej udalosti a poisťovňa dňa 23.09.2004 zaplatila za navrhovateľa celý dlh z úverovej zmluvy voči odporcovi, čím podľa dohodnutých zmluvných poistných podmienok prešli všetky práva a povinnosti z tejto úverovej zmluvy na poisťovňu. Tieto skutočnosti preukazujú, že postúpenie pohľadávky na poisťovňu nebolo odporcom zavinené, a z toho dôvodu nemohlo byť ani úmyselné. K vzniku poistnej udalosti a následného postúpenia spornej pohľadávky došlo v dôsledku porušenia záväzkov, ktoré zaviniel navrhovateľ. Navrhovateľ vrátil odporcovi len malú časť z poskytnutej sumy úveru a to 278,82 €. V čase postúpenia pohľadávky bol navrhovateľ dlžný odporcovi istinu úveru vo výške 717,- €.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

Podľa § 455 ods. 1 Občianskeho zákonníka, za bezdôvodné obohatenie sa nepovažuje ak bolo prijaté plnenie premlčaného dlhu.

Podľa § 456 Občianskeho zákonníka, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko čo podľa nej dostal.

Ak by splátka časti istiny úveru vo výške 278,82 € bola kvalifikovaná ako bezdôvodné obohatenie na strane odporcu, toto právo vzhľadom na námietku odporcu o premlčaní nároku zaniklo uplynutím trojročnej objektívnej lehoty, ktorá sa počíta odo dňa, keď sa toto právo mohlo uplatniť prvýkrát. Navrhovateľ zaplatil odporcovi šesť splátok istiny úveru, a to dňa 14.08.2003 vo výške 39,83 €, dňa 10.10.2003 v výške 39,83 €, dňa 14.10.2003 vo výške 39,83 €, dňa 12.12.2003 vo výške 79,67 €, dňa 09.01.2004 vo výške 39,83 € a dňa 27.05.2004 sumu 39,83 €. Premlčacia lehota na uplatnenie každej z týchto splátok sa počíta zvlášť. K premlčaniu poslednej splátky, ktorá bola odporcovi zaplatená dňa 27.05.2004, došlo dňa 27.05.2007. Návrh na začatie konania podal navrhovateľ dňa 12.01.2011.

Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Podľa § 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihladne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat.

Vzhľadom na to, že zákon o spotrebiteľských úveroch je špeciálny predpis, použijú sa jeho ustanovenia prednostne, pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka, ako aj ustanoveniami tretej časti Obchodného zákonníka.

Povinnosť Slovenska zmenou legislatívnej úpravy chrániť spotrebiteľov vznikla ešte pred jeho vstupom do Európskej únie. Základom právnej ochrany spotrebiteľov na Slovensku je Smernica rady (ES) č. 93/13/EHS zo dňa 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Vo vzťahu k úverom to bola Smernica rady (ES) č. 87/102/EHS zo dňa 22.12.1986. Citované smernice boli prebrané do vnútroštátneho zákonodarstva Zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Príloha č. 3 tohto zákona obsahuje zoznam preberaných právnych aktov Európskych spoločenstiev aj Európskej únie. Medzi týmito preberanými aktami je aj Smernica rady (ES) č. 87/102/EHS zo dňa 22.12.1986. Táto smernica o spotrebiteľských úveroch bola zmenená smernicou rady Európskych spoločenstiev č. 2008/48/ES zo dňa 23.04.2009. Do vnútroštátneho zákonodarstva bola prevzatá Zákonom č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch a je uvedená v prílohe č. 1 k tomuto zákonu. Zmyslom zavedenia osobitnej úpravy spotrebiteľských zmlúv do vnútroštátnej právnej úpravy, je zvýšená ochrana slabšieho účastníka záväzkových vzťahov, ktoré vznikajú pri predaji tovaru, alebo pri poskytovaní finančných a iných služieb. Z tohto dôvodu právna úprava spotrebiteľských zmlúv obsahuje určité odchýlky od úpravy ostatných záväzkových vzťahov, ktoré spočívajú na zásade zmluvnej autonómie a rovnosti strán. Do právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv sa takto premieta snaha zákonodarcu vyrovnávať faktickú nerovnováhu, ktorá vznikla tým, že na druhej strane zmluvného vzťahu je profesionálny účastník.

Vzťahy zo spotrebiteľských zmlúv, ktoré dodávatelia uzavreli so spotrebiteľmi pred nadobudnutím účinnosti Zákona č. 150/2004 Z.z., teda pred 01.04.2004, sa podľa ustanovenia § 879f ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka, spravujú novými ustanoveniami o ochrane spotrebiteľa.

Podľa § 879f ods. 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy uzatvorené pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, sa musia dať do súladu s týmito ustanoveniami, do troch mesiacov odo dňa

nadobudnutia účinnosti tohto zákona, teda do 30.06.2004. Ďalšie zákony, ktorým bola rozšírená ochrana spotrebiteľa, ako to Zákon č. 250/2007 Z.z. a Zákon č. 129/2010 Z.z. a to vo vzťahu k ustanoveniam o ochrane spotrebiteľa, zavádzajú nepravú spätnú pôsobnosť (§ 879j Občianskeho zákonníka a § 879m Občianskeho zákonníka).

Od 23.09.2004 odporca nebol vlastníkom spornej pohľadávky z úverovej zmluvy, a ohľadne obsahu tejto zmluvy nemohol nič vykonať. Keď sa sporná zmluva uzatvárala ustanovenie § 4 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch predpisovalo náležitosti spotrebiteľskej zmluvy len príkladom. Až novela tohto zákona č. 568/2007, účinná od 01.01.2008, kogentne určovala čo zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať. V tom čase už práva a povinnosti z úverovej zmluvy odporcovi nepatrili, a nebolo možné od neho požadovať, aby obsah úverovej zmluvy (po dohode s navrhovateľom) zmenil v súlade s novou prísnejšou právnou úpravou. K postúpeniu práv a povinností na Č. K., M..N.. nedošlo v dôsledku úmyselného konania navrhovateľa, ale v dôsledku zavinenia odporcu, ktorý svoje záväzky zo zmluvy neplnil. Navrhovateľ zaplatil odporcovi len časť istiny úveru. Úroky za poskytnutie úveru, úroky z omeškania a iné poplatky podľa tejto spornej zmluvy, navrhovateľ odporcovi nezaplatil. Úroky za poskytnutie úveru, úroky z omeškania a iné súvisiace dohodnuté poplatky platil navrhovateľ spoločnosti DEPTINVEST LIMITED. Táto spoločnosť by vzhľadom na to, že sporná úverová zmluva sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov, mohla byť nositeľom povinnosti tieto sumy z titulu bezdôvodného obohatenia navrhovateľovi vydať.

Práva a povinnosti zo spornej úverovej zmluvy postúpil odporca na Č. K. - N., M.. N., a to dňa 23.09.2004. Navrhovateľ zaplatil odporcovi v období od 04.08.2003 do 27.05.2004 na dlh z úverovej zmluvy šesť splátok v celkovej sume 278,82 €. Navrhovateľ uplatnil ako nárok na bezdôvodné obohatenie len tú sumu, ktorá prevyšovala ním čerpaný úver vo výške 995,82 € (v skutočnosti navrhovateľ čerpal 1 082,14 €). Právo na zaplatenie istiny úveru 995,82 €, ani sumu 278,82 €, ktorou navrhovateľ z časti tento dlh odporcu splatil, neuplatňoval. Z tohto hľadiska je posudzovanie otázky premlčania práva na vrátenie sumy 278,82 € nadbytočné. Navrhovateľ uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 1 912,11 € (2 907,93 € - 995,82 € = 1 912,11 €). Okrem sumy 278,82 €, ktorú zaplatil navrhovateľ odporcovi, zaplatil navrhovateľ na dlh z úverovej zmluvy aj sumu 2 629,11 €, a to spoločnosti DEPTINVEST LIMITED, ktorá má sídlo na Britských panenských ostrovoch v Karibskom mori (2 907,13 € - 278,82 €). Odporcovi pohľadávka zo spornej úverovej zmluvy nepatrí už od roku 2004. Navrhovateľ zaplatil novému majiteľovi pohľadávky, spoločnosti DEPTINVEST LIMITED sumu 2 629,11 €, a to na základe dohody o zrážkach zo mzdy prostredníctvom zamestnávateľa navrhovateľa Ž. N. V., a to v období od apríla 2008 do decembra 2011.

Aktívne legitimovaným na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, na úkor koho bolo bezdôvodné obohatenie získané. Je povinnosťou navrhovateľa preukázať, že odporca je účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Bolo preukázané, že navrhovateľ sumu 2 629,11€ zaplatil spoločnosti DEPTINVEST LIMITED a nie odporcovi. To znamená, že pasívne legitimovaným na uplatnenie práva navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia by mohla byť spoločnosť DEPTINVEST LIMITED, ale nie odporca. Z týchto dôvodov súd návrh navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia voči odporcovi vo výške 1.912,11 € zamietol.

Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva, alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Zákon o spotrebiteľských úveroch účinný v čase, keď účastníci spornú úverovú zmluvu podpísali (27.06.2003), neukladal povinnosť uviesť v zmluve cenu poskytovanej služby, ani ročnú percentuálnu mieru nákladov. Neuvedenie týchto skutočností však sankcionoval. Ak zmluva tieto náležitosti neobsahuje, navrhovateľovi nárok na zaplatenie úroku za poskytnutie úveru nevznikne. Až novela zákona o spotrebiteľských úveroch č. 568/2007, účinná od 01.01.2008, sprísňovala podmienky obsahu úverových zmlúv a ukladala účastníkom povinnosť v zmluve uviesť výšku úroku za poskytnutie úveru (cena finančnej služby)

a ročnú percentuálnu mieru nákladov. Povinnosť prispôbiť obsah spornej úverovej zmluvy novým sprísneným podmienkam tak, ako to vyplýva z ustanovení Občianskeho zákonníka, odporca realizovať nemohol, pretože sporná pohľadávka mu od 23.09.2004 nepatrila. Na základe poisťnej zmluvy, ktorú odporca uzatvoril s Č. K. - N., M..N., došlo k postúpeniu pohľadávky na túto poisťovňu. K postúpeniu pohľadávky došlo zavinením navrhovateľa, ktorý záväzok z úverovej zmluvy neplnil, v dôsledku čoho nastala poisťná udalosť a poisťovňa odporcovi majetkovú ujmu, ktorá mu vznikla neplnením záväzkov navrhovateľa z úverovej zmluvy, zaplatila ako poisťné plnenie. Ak by si navrhovateľ svoje záväzky riadne plnil, k postúpeniu pohľadávky na Č. K. by nedošlo. Č. K.Ď. - N., M..N. pôsobí na poisťovacom trhu aj v súčasnosti, a ak by navrhovateľovi vznikli nároky z postúpenej úverovej zmluvy, tieto nároky si voči nej mohol úspešne uplatniť. Vymáhateľnosť pohľadávky navrhovateľa na vrátenie bezdôvodného obohatenia voči Č. K.Q. - N., M..N. sa nezhoršila. Postúpenie pohľadávky z úveru v nadväznosti na poisťné plnenie, je štandardným postupom, ktorý zabezpečuje prehľadnosť poisťného vzťahu a preventívne pôsobí proti poisťným podvodom.

Za konanie Č. K. - N., M..N., ktorá pohľadávky zo spornej úverovej zmluvy postúpila dňa 14.11.2005 na spoločnosť DEPTINVEST LIMITED, registračné číslo 609191 so sídlom Pasea Estate, Road Town, Tortola, British Virgin Islands v Karibskom mori, odporca nemôže niesť zodpovednosť. V roku 2003, keď účastníci spornú úverovú zmluvu uzatvárali, si odporca dal majetkovú ujmu, ktorá by mu vznikla neplnením záväzku z úverovej zmluvy poistiť. V tom čase ešte nebolo na Slovensku rozšírené a zaužívané postupovanie pohľadávok na firmy so sídlom na vzdialených ostrovoch, s cieľom majetkovo zvýhodniť tieto obchodné spoločnosti. Pohľadávky firmy so sídlom na vzdialenom ostrove v oceáne sú prostredníctvom splnomocnených zástupcov na území Slovenska vymáhateľné, ale pohľadávky subjektov so sídlom na území Slovenska voči takýmto firmám (napríklad právo na vydanie bezdôvodného obohatenia), sú nevykonateľné. Tento podvod v tom čase (27.06.2003) ešte zaužívaný nebol, a odporca ho nemohol predpokladať a predvídať. Podľa názoru súdu, ak si odporca dal svoje právo na vrátenie úveru poistiť s tým, že v prípade vzniku poisťnej udalosti, v dôsledku nesplácania úveru, bude pohľadávka z úverovej zmluvy postúpená na poisťovňu, konal v dobrej viere a nemal žiadny záujem navrhovateľa poškodiť, a toto konanie odporcu nemohlo byť príčinou nemajetkovej ujmy na strane navrhovateľa.

Pri rozhodovaní o priznaní nemajetkovej ujmy, súd prihliadol aj na nedbalé správanie sa navrhovateľa, od ktorého je objektívne potrebné požadovať určitú mieru starostlivosti a ostražitosti pri podpisovaní zmluvy. Spotrebiteľskú zmluvu nemôže spotrebiteľ podpísať bez toho, aby si ju prečítal.

Ak navrhovateľovi nemajetková ujma vznikla, zapríčinil si ju sám, pretože ak by si svoje záväzky z úverovej zmluvy riadne a včas plnil, nedošlo by k vzniku poisťnej udalosti a práva a povinnosti zo spornej úverovej zmluvy by neboli na poisťovňu postúpené. Od odporcu si navrhovateľ požičal sumu 995,82 €, a zaplatil mu len 278,82 €. Len na istine úveru mu voči odporcovi vznikol v roku 2004 dlh vo výške 717,- €. Poslednýkrát navrhovateľ dohodnutú splátku úveru 39,83 € zaplatil odporcovi 27.05.2004. Svoj dlh z úverovej zmluvy začal navrhovateľ splácať až od 12.05.2008, teda po uplynutí štyroch rokov, a to len na základe dohody o zrážkach zo mzdy, ktorú uzatvoril s odporcom, a ktorú nový majiteľ pohľadávky predložil jeho zamestnávateľovi Ž.D. N., v Bratislave. Až na základe tejto dohody o zrážkach zo mzdy uzatvorenej podľa § 551 Občianskeho zákonníka, navrhovateľ svoj dlh z úverovej zmluvy zaplatil. Podľa potvrdenia jeho zamestnávateľa poslednú splátku vo výške 79,67 € na dlh z úveru zaplatil dňa 02.01.2011.

Uzatvorenie dohody o zrážkach zo mzdy podľa § 551 Občianskeho zákonníka považuje súd zo strany účastníkov za legitímne. Jedná sa o jeden z viacerých prostriedkov zabezpečenia záväzkov. Zabezpečovacie prostriedky (§ 544 až § 558 Občianskeho zákonníka) slúžia na dosiahnutie väčšej istoty, že právo veriteľa bude uspokojené. Dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorú účastníci uzatvorili, spornú pohľadávku z úverovej zmluvy nielen zabezpečovala, ale na jej základe mohla byť aj uspokojená.

Navrhovateľ začal obsah spornej úverovej zmluvy namietat až po tom, čo sa dostal do finančných ťažkostí. Finančná tieseň a neschopnosť plniť si svoje záväzky nemôže byť dôvodom pre uplatnenie práva na nemajetkovú ujmu. Z týchto dôvodov súd návrh navrhovateľa na nemajetkovú ujmu vo výške 600,- € zamietol.

Zákon o spotrebiteľských úveroch sankcionuje neuvedenie úroku za poskytnutie úveru, alebo ročnej percentuálnej miery nákladov v úverovej zmluve tým, že v takýchto prípadoch sa považuje úver za bezúročný a bez poplatkov. Z tohto dôvodu nepovažuje súd za správne, aby z toho istého dôvodu zaviazal odporcu aj ďalšou sankciou, a to povinnosťou nahradiť nemajetkovú ujmu.

Podľa § 151 ods. 1 O.s.p., o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh z pravidla rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia rozhodnutia.

Podľa § 151 ods. 3 O.s.p., v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania, alebo z väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní, súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Vzhľadom na to, že sa jedná o zložitý spotrebiteľský spor, v ktorom si navrhovateľ uplatnil nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, a zároveň aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, súd rozhodol tak, že o trovách konania rozhodne osobitne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní od jeho doručenia na Krajský súd Žilina prostredníctvom podpísaného súdu (dvojmo).

Podľa ust. § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa ust. § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,

Podľa ust. § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinnosť stanovená týmto rozsudkom nebude dobrovoľne splnená, možno podať návrh na začatie exekúcie.